

112 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【四季泰雅語】國小學生組 編號 2 號

qnxan pqumah qa Tayal

yaw na gaga nya pqumah ita Tayal cyunga, pqumah na mahing ga, piyang na calay gaga ga pklahang cinbwanan. ita Tayal blequn ta calay smibin ro psbaq llaqi kinbahan qu gaga na pqumah. Pqumah na mahing qaniy ga, mk'babaw, ini k'iyik, kneril pqumah qmayah; mlikuy qa musa lmamu ro qmalup rgyax. mqumah cyunga ga, phnga'un nha roq uyi, spuawah tunux kinbaqan na bnheci ta, muwah mlahang qryuxan insuna na roq ta. ita Tayal hiya ga, pinbahuw ro qqalup puqing sqyanux ta, nanu mica gaga na tmubux piyang nya calay, baha hmcwa qani uyi ga, thoyay musa mtkiyay ini ga musa mbhuyax qabax pinqumah, siga kahul qa kinbalay ro kinhangsan gaga na tbuxan,iyat calay hmtun na ywaw.

puqing na pinbahuw ita Tayal cyunga ga trakis, gaga na tmubux uyi ga, nanu bwax trakis qani. tgaring mp'pah te tyugan byaling, qabax qqhoniq lga, tgaring tmubux uyi la. tehuk qa te magan ini ga te tuyu byaling, mp'pah qa qnahi na rgyax ro llyung laga, ryax na qaca lga, tgaring kmluh ro tgaring mlahang ro kbalay gaga na cmyus la.

pmiyon cka qmayah mwani qani ga muya ngahi, cehuy, qabang, qcyay, ramat. ana nanu yaw ptiyawun ga, skahul naha qba ro rinang si noqil

mtiyaw, nanu mica thway ro mqucuqi pintiyaw naha. Siga slnga ryax na pinyugan qabax pinqumah ro qmasuq yaw naha, s'agan naha gaga na msbayux, ini ga spiyux naha qinyatan mwah prrax mtiyaw.

cyunga ga, maki yaw na mlikuy ro yaw na kneril nanak, qesux pqmahun ga mlikuy qa mtiyaw; kneril ga, ming qa payih mqumah, hmbyat k'man, muya abax ngahi, muyacehuy, gmhap ghap na ramat, qutux qutux kawas mqumah, uka hngawan naha. lokah ro mqniyat calay mqumah bnheci ta cyunga, ini sqenut qa roq pqmahun uyi.

pungan mu knayal bnheci maha, kya pitu pgal spat kwas wa pn'yuwan pptiyaw pmiyan rramat. ro tbihi qalang myan la, garing ga mwah psiyux roq Tayal ga Kahut, calay maki haga qabax qmayah myan, s'aray naha sensing ro kikay kihuy wa nya sbnuxan qabax rog pmiyan naha rramat qabax maki calay ggalan naha pila, ana ga qutux qutux kawas ga kmtuh ra m'uyay qabax roq myan.

ana cami baq pmuya rramat ani, wa myan blequn sbnuxan ro myan, lanay myan pglux gaga Tayal muya. nwey blaq klhangsan myan qmayah ani.

112 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【四季泰雅語】國小學生組 編號 2 號

農耕生活

泰雅族的傳統農耕，是先進、環保的農耕法。特徵是淺耕，多由女性負責。另一特徵是休耕，先人運用智慧永續利用自然資源。泰雅族的播種儀式最重要，關係到糧食與生存問題，播種必須嚴謹並遵守相關禁忌。

泰雅族主要作物是小米，祭典以「粟」作的農事祭為主，每年約農曆三月開花時節，開始播種粟，等到第五、六個月，山上芒草即將開花便開始收穫，祭典在播種之前進行。

族人在會在田裡種植地瓜、芋頭、南瓜、玉米與蔬菜。農忙時期，會採取換工或用牲畜換取別人幫忙。

昔日的農事耕作有性別之分，較粗重的工作以男人為主；而如拔草、種薯苗、種芋頭、播種菜籽等由女人承擔。農耕工作年年循環不止，泰雅先祖耕作，不會蹂躪與糟蹋土地。

部落長者說，我們部落已轉作高冷蔬菜，山下漢人向族人租地，將山坡地整為平地種植蔬菜，但旱田都酸化，雖然我們學會種菜，也將土地整平，我們要以泰雅農耕方式運作，才不會糟蹋土地。